Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά L

2024/627

7.3.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2024/627 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Δεκεμβρίου 2023

σχετικά με το προσχέδιο του επικαιροποιημένου ενοποιημένου εθνικού σχεδίου της Ελλάδας για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030 και σχετικά με τη συνέπεια των μέτρων της Ελλάδας προς τον στόχο της Ένωσης για κλιματική ουδετερότητα και με την εξασφάλιση προόδου όσον αφορά την προσαρμογή

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2 και το άρθρο 14 παράγραφος 6,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 ([2]), και ιδίως το άρθρο 7 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Σύσταση σχετικά με το προσχέδιο του επικαιροποιημένου ενοποιημένου εθνικού σχεδίου (ΕΣΕΚ) της Ελλάδας για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030

(1) Η Ελλάδα υπέβαλε το προσχέδιο του επικαιροποιημένου ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα στις 3 Νοεμβρίου 2023.

(2) Λόγω της καθυστερημένης υποβολής του προσχεδίου του επικαιροποιημένου εθνικού σχεδίου της Ελλάδας για την ενέργεια και το κλίμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε περιορισμένο χρόνο για να συντάξει την αξιολόγησή της προκειμένου να εκδώσει την παρούσα σύσταση έξι μήνες πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των τελικών επικαιροποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα, όπως απαιτείται από το άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

(3) Το άρθρο 3 και το παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 (στο εξής: κανονισμός για τη διακυβέρνηση) καθορίζουν τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στα επικαιροποιημένα ενοποιημένα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα. Τον Δεκέμβριο του 2022, η Επιτροπή ενέκρινε τις κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη σχετικά με τη διαδικασία και το πεδίο εφαρμογής της κατάρτισης των προσχεδίων και των τελικών επικαιροποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα ([3]). Οι κατευθυντήριες γραμμές προσδιόρισαν ορθές πρακτικές και συνόψισαν τις επιπτώσεις των πρόσφατων πολιτικών, νομικών και γεωπολιτικών εξελίξεων στις πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα.

(4) Σε σχέση με το σχέδιο REPowerEU ([4]), και στο πλαίσιο των κύκλων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2022 και του 2023, η Επιτροπή έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις ενεργειακές και κλιματικές μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες των κρατών μελών για την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας και της οικονομικής προσιτότητας μέσω της επιτάχυνσης της πράσινης και δίκαιης μετάβασης. Αυτό αποτυπώνεται στις εκθέσεις ανά χώρα του 2022 και του 2023 για την Ελλάδα ([5]) και στις συστάσεις του Συμβουλίου προς την Ελλάδα ([6]). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις τελευταίες ειδικές ανά χώρα συστάσεις στα τελικά επικαιροποιημένα ενοποιημένα εθνικά τους σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα.

([1]) ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1.
([3]) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη για την επικαιροποίηση των εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα για την περίοδο 2021-2030 (ΕΕ C 495 της 29.12.2022, σ. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 609 final, SWD (2023)608 final.
([6]) COM(2022) 609, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου· COM(2023) 608 final, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου.

(5) Οι συστάσεις της Επιτροπής όσον αφορά την επίτευξη των εθνικών στόχων στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών ([7]) (ESR) βασίζονται στην πιθανότητα τα κράτη μέλη να τηρήσουν τους στόχους για το 2030, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων για τη χρήση των δυνατοτήτων ευελιξίας στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών.

(6) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη δέσμευση, τη χρήση και την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCUS) αποσκοπούν στην επισκόπηση της σκοπούμενης ανάπτυξης των εν λόγω τεχνολογιών σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τις ετήσιες ποσότητες CO_2 που σχεδιάζεται να δεσμευθούν έως το 2030, κατανεμημένων ανά πηγή δεσμευόμενου CO_2, προερχόμενου από εγκαταστάσεις που καλύπτονται από την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([8]) ή από άλλες πηγές, όπως βιογενείς πηγές ή άμεση δέσμευση από τον αέρα· σχετικά με τις προγραμματισμένες υποδομές μεταφοράς CO_2· και σχετικά με την πιθανή εγχώρια ικανότητα αποθήκευσης CO_2 και τους όγκους CO_2 που προβλέπεται να είναι διαθέσιμοι προς έγχυση το 2030.

(7) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τις επιδόσεις στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([9]) (για τις δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας, στο εξής: κανονισμός LULUCF) αφορούν την υλοποίηση, από πλευράς του κράτους μέλους, του «κανόνα της μη επιβάρυνσης» για την περίοδο 2021-2025 (περίοδος 1) και του εθνικού του στόχου για την περίοδο 2026-2030 (περίοδος 2), λαμβανομένων υπόψη των κανόνων που διέπουν τη χρήση των δυνατοτήτων ευελιξίας, όπως ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό. Οι συστάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν επίσης υπόψη ότι, κατά την περίοδο 1, τυχόν υπέρβαση εκπομπών βάσει του κανονισμού LULUCF θα μεταφέρεται αυτόματα στον κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών.

(8) Προκειμένου η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή να στηρίξει δεόντως την επίτευξη των στόχων για την ενέργεια και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, είναι σημαντικό να προσδιοριστούν οι πιθανοί παράγοντες κινδύνου της κλιματικής αλλαγής και να αναλυθούν τα τρωτά σημεία και οι κίνδυνοι που ενδέχεται να επηρεάσουν σχετικές περιοχές, πληθυσμούς ή τομείς. Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με την προσαρμογή εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο η Ελλάδα ενσωμάτωσε στα επικαιροποιημένα ΕΣΕΚ στόχους προσαρμογής που να λαμβάνουν υπόψη τους κλιματικούς κινδύνους οι οποίοι θα μπορούσαν να εμποδίσουν την Ελλάδα να επιτύχει τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της Ενεργειακής Ένωσης. Η διαχείριση των υδάτων στις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή λόγω των κινδύνων διαταραχής της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι πλημμύρες, οι καύσωνες και η ξηρασία επηρεάζουν την παραγωγή ενέργειας.

(9) Οι συστάσεις της Επιτροπής όσον αφορά τη φιλοδοξία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές βασίζονται σε έναν μαθηματικό τύπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια· και στις κύριες πολιτικές και μέτρα που απουσιάζουν από το προσχέδιο επικαιροποιημένου ΕΣΕΚ της Ελλάδας, ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη και οικονομικά αποδοτική επίτευξη της εθνικής συνεισφοράς της Ελλάδας στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές σε ποσοστό τουλάχιστον 42,5 % το 2030, με συλλογική φιλοδοξία την αύξησή του στο 45 % σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([10]) όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Οι συστάσεις της Επιτροπής βασίζονται επίσης στη συμβολή της Ελλάδας στους ειδικούς στόχους των άρθρων 15α, 22α, 23, 24 και 25 της εν λόγω οδηγίας και στις σχετικές πολιτικές και μέτρα για την ταχεία μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της. Οι συστάσεις αντικατοπτρίζουν τη σημασία της ανάπτυξης ολοκληρωμένου μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για την ανάπτυξη της ανανεώσιμης, και ιδίως της αιολικής, ενέργειας, ώστε να αυξηθεί η προβολή της ευρωπαϊκής μεταποιητικής βιομηχανίας και των ευρωπαϊκών φορέων εκμετάλλευσης δικτύων σύμφωνα με τη δέσμη μέτρων για την ευρωπαϊκή αιολική ενέργεια ([11]).

([7]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/842 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τις δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030, στο πλαίσιο της συμβολής στη δράση για το κλίμα για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη συμφωνία του Παρισιού και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 26)· όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/857 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/842 σχετικά με τις δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030, στο πλαίσιο της συμβολής στη δράση για το κλίμα για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από τη συμφωνία του Παρισιού, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 (ΕΕ L 111 της 26.4.2023, σ. 1).

([8]) Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32).

([9]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας στο πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030, καθώς και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 και της απόφασης (ΕΕ) αριθ. 529/2013/ΕΕ (ΕΕ L 156 της 19.6.2018, σ. 1)· όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, την απλούστευση των κανόνων υποβολής εκθέσεων και συμμόρφωσης, και τον καθορισμό των στόχων των κρατών μελών για το 2030, και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 όσον αφορά τη βελτίωση της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων, της παρακολούθησης της προόδου και της επανεξέτασης (ΕΕ L 107 της 21.4.2023, σ. 1).

([10]) Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2023/2413 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και της οδηγίας 98/70/ΕΚ όσον αφορά την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([11]) Ανακοίνωση σχετικά με το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την αιολική ενέργεια [COM(2023) 669 final της 24.10.2023] και ανακοίνωση σχετικά με την υλοποίηση της φιλοδοξίας της ΕΕ για τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας [COM(2023) 668 final].

(10) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με την εθνική συνεισφορά στην ενεργειακή απόδοση βασίζονται στο άρθρο 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([12]) για την ενεργειακή απόδοση· και στον μαθηματικό τύπο του παραρτήματος Ι της εν λόγω οδηγίας, καθώς και στις σχετικές πολιτικές και μέτρα για την εφαρμογή του.

(11) Οι συστάσεις της Επιτροπής δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις επιδιώξεις, τους στόχους και τις συνεισφορές, καθώς και στις σχετικές πολιτικές και μέτρα για την υλοποίηση του σχεδίου REPowerEU, προκειμένου να καταργηθεί ταχέως η εξάρτηση από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. Λαμβάνουν υπόψη τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της δέσμης μέτρων «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» ([13]). Οι συστάσεις αντικατοπτρίζουν την επιτακτική ανάγκη να καταστεί το ενεργειακό σύστημα ανθεκτικότερο υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([14]) σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1938 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([15]) σχετικά με την ασφάλεια εφοδιασμού με αέριο, σύμφωνα με τη σύσταση της Επιτροπής για την αποθήκευση ενέργειας ([16]).

(12) Οι συστάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να επιταχυνθεί η ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος της ευελιξίας και να ενδυναμωθούν και να προστατευθούν οι καταναλωτές. Η σύσταση της Επιτροπής λαμβάνει επίσης υπόψη τη σημασία της αξιολόγησης του αριθμού των νοικοκυριών που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 και της σύστασης (ΕΕ) 2023/2407 της Επιτροπής ([17]).

(13) Οι συστάσεις της Επιτροπής αντικατοπτρίζουν τη σημασία της διασφάλισης επαρκών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία στον τομέα της καθαρής ενέργειας με στόχο την τόνωση των ικανοτήτων ανάπτυξης και παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων πολιτικών και μέτρων για ενεργοβόρες βιομηχανίες και άλλες επιχειρήσεις· και την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού για μια βιομηχανία μηδενικών καθαρών εκπομπών, προκειμένου να εδραιωθεί μια ισχυρή, ανταγωνιστική και καθαρή οικονομία εντός της Ένωσης.

(14) Οι συστάσεις της Επιτροπής βασίζονται στις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης ορυκτών καυσίμων, καθώς και στη σημασία της σταδιακής κατάργησης των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα.

(15) Οι συστάσεις της Επιτροπής σχετικά με τις επενδυτικές ανάγκες ακολουθούν την αξιολόγησή της σχετικά με το κατά πόσον το προσχέδιο του επικαιροποιημένου σχεδίου παρέχει γενική επισκόπηση των επενδυτικών αναγκών για την επίτευξη των στόχων, των επιδιώξεων και των συνεισφορών για όλες τις διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης· προσδιορίζει τις πηγές χρηματοδότησης, κάνοντας διάκριση μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων πηγών· και σχετικά με το κατά πόσον συνοψίζει τις επενδύσεις που συνάδουν με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Ελλάδας, τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης (ΤΔΤΡ) της Ελλάδας και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις για την περίοδο 2022-2023 που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου· και περιλαμβάνει αξιόπιστη μακροοικονομική αξιολόγηση των προγραμματισμένων πολιτικών και μέτρων. Το ΕΣΕΚ θα πρέπει να διασφαλίζει τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα των εθνικών πολιτικών και μέτρων για τη στήριξη της επενδυτικής ασφάλειας.

(16) Οι συστάσεις της Επιτροπής αντικατοπτρίζουν την καίρια σημασία μιας ευρείας περιφερειακής διαβούλευσης και της διασφάλισης έγκαιρης και συμπεριληπτικής διαβούλευσης σχετικά με το σχέδιο, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής δημόσιας συμμετοχής με επαρκείς πληροφορίες και χρονοδιάγραμμα, σύμφωνα με τη σύμβαση του Aarhus ([18]).

([12]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2023, για την ενεργειακή απόδοση και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 (ΕΕ L 231 της 20.9.2023, σ. 1).

([13]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τίτλο «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» [COM(2022) 360 final].

([14]) Κανονισμός (ΕΕ) 2019/941 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την ετοιμότητα αντιμετώπισης κινδύνων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και με την κατάργηση της οδηγίας 2005/89/ΕΚ (ΕΕ L 158 της 14.6.2019, σ. 1).

([15]) Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1938 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με τα μέτρα κατοχύρωσης της ασφάλειας εφοδιασμού με φυσικό αέριο και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 994/2010 (ΕΕ L 280 της 28.10.2017, σ. 1).

([16]) Σύσταση της Επιτροπής, της 14ης Μαρτίου 2023, σχετικά με την αποθήκευση ενέργειας — Στήριξη ενός απανθρακοποιημένου και ασφαλούς ενεργειακού συστήματος της ΕΕ (ΕΕ C 103 της 20.3.2023, σ. 1).

([17]) Σύσταση (ΕΕ) 2023/2407 της Επιτροπής, της 20ής Οκτωβρίου 2023, σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια (ΕΕ L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([18]) Σύμβαση σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφορία, τη δημόσια συμμετοχή στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων και πρόσβασης στη δικαιοσύνη και τα περιβαλλοντικά ζητήματα, της 25ης Ιουνίου 1998 («σύμβαση του Aarhus»).

(17) Οι συστάσεις της Επιτροπής για τη δίκαιη μετάβαση αντικατοπτρίζουν την αξιολόγηση του κατά πόσον το σχέδιο της Ελλάδας προσδιορίζει σε επαρκή βαθμό τις σχετικές επιπτώσεις της κλιματικής και ενεργειακής μετάβασης στην κοινωνία, την απασχόληση και τις δεξιότητες και συνοψίζει κατάλληλες συνοδευτικές πολιτικές και μέτρα για την προώθηση μιας δίκαιης μετάβασης, συμβάλλοντας παράλληλα στην προώθηση τόσο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και της ισότητας των φύλων.

(18) Οι συστάσεις της Επιτροπής προς την Ελλάδα βασίζονται στην αξιολόγηση του προσχεδίου του επικαιροποιημένου ΕΣΕΚ ([19]), το οποίο δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα σύσταση.

(19) Η Ελλάδα θα πρέπει να λάβει δεόντως υπόψη τις παρούσες συστάσεις κατά την κατάρτιση του τελικού επικαιροποιημένου ενοποιημένου ΕΣΕΚ που πρέπει να υποβληθεί έως τις 30 Ιουνίου 2024.

Συστάσεις σχετικά με τη συνέπεια προς τον ενωσιακό στόχο για κλιματική ουδετερότητα και με τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την προσαρμογή.

(20) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 (ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα), η Επιτροπή οφείλει να αξιολογεί τη συνέπεια των εθνικών μέτρων με τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας και με τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την προσαρμογή. Η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνέπεια των μέτρων της Ελλάδας προς τους εν λόγω στόχους ([20]). Οι συστάσεις που ακολουθούν βασίζονται στην εν λόγω αξιολόγηση. Η Ελλάδα θα πρέπει να λάβει δεόντως υπόψη τις παρούσες συστάσεις και να αντιδράσει αναλόγως σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα.

(21) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών και των σχεδίων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, είναι σημαντικό να καθοριστούν δεόντως οι πιθανοί παράγοντες κινδύνου της κλιματικής αλλαγής που ενδέχεται να επηρεάσουν έναν συγκεκριμένο κλάδο ή τομέα. Η αξιόπιστη εκτίμηση κινδύνου αποτελεί προϋπόθεση για μια στρατηγική και καλά σταθμισμένη πολιτική προσαρμογής. Θα πρέπει να βασίζεται στα πλέον πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα για το κλίμα και στα αποτελέσματα των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και να επικαιροποιείται τακτικά ώστε να εντοπίζονται οι πληθυσμοί, οι υποδομές και οι τομείς που είναι πλέον ευάλωτοι/-ες στην κλιματική αλλαγή. Πρέπει να εφαρμοστούν μέτρα προσαρμογής για τη βελτίωση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας. Μπορούν να καταρτιστούν μέσω διαδρομών προσαρμογής, καθορίζοντας μια σειρά μέτρων για την επίτευξη ενός στόχου προσαρμογής. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των προσπαθειών προσαρμογής είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της λογοδοσίας και τη βελτίωση της πολιτικής προσαρμογής. Διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ μπορούν να κινητοποιηθούν για τη χρηματοδότηση της προσαρμογής. Τα ζητήματα ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να τεθούν στο προσκήνιο κατά την εκπόνηση, από τα κράτη μέλη, των εθνικών τους σχεδίων στο πλαίσιο των σχετικών κονδυλίων της ΕΕ. Καμία από τις δαπάνες δεν θα πρέπει να βλάπτει την προσαρμογή: δηλαδή, να αυξάνει τα τρωτά σημεία είτε για τους δικαιούχους είτε για άλλους.

(22) Οι πλέον ευάλωτες κοινότητες είναι εκείνες, για τις οποίες υφίσταται μεγάλη πιθανότητα να επηρεαστούν από την κλιματική αλλαγή. Η άνιση έκθεση και η ευπάθεια στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής των διαφόρων περιφερειών και κοινωνικοοικονομικών ομάδων επιδεινώνει τις προϋπάρχουσες ανισότητες και ευπάθειες. Η δίκαιη ανθεκτικότητα θα πρέπει να μειώσει τις άνισες επιβαρύνσεις από κλιματικούς κινδύνους και να διασφαλίσει τη δίκαιη κατανομή των οφελών της προσαρμογής. Η συστημική ικανότητα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό για την αποφυγή ή τον μετριασμό δυνητικών ζημιών, την αξιοποίηση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των συνεπειών. Οι φυσικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής εξελίσσονται με ταχύτερο ρυθμό από τον αναμενόμενο. Απαιτείται πρόοδος όσον αφορά την προσαρμοστική ικανότητα σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης, καθώς και στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, απαιτείται δε αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τα τρωτά σημεία και τους κινδύνους. Τα ενδιαφερόμενα μέρη του ιδιωτικού τομέα καθίστανται παράγοντες αλλαγής διά της παροχής πληροφοριών, πόρων, ικανοτήτων και χρηματοδότησης.

(23) Οι λύσεις που βασίζονται στη φύση προσφέρουν αποτελεσματικές και οικονομικά αποδοτικές επιλογές προσαρμογής και μετριασμού, εάν παρέχονται κίνητρα για την ανάπτυξή τους μέσω στρατηγικών πλαισίων, πολιτικών και χρηματοδότησης. Οι εν λόγω λύσεις μπορούν να υλοποιηθούν ανεξάρτητα ή να ενσωματωθούν σε άλλα μέτρα προσαρμογής και μετριασμού, σε συνδυασμό με λύσεις που βασίζονται περισσότερο στην τεχνολογία ή τις υποδομές. Η εφαρμογή πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πολυπλοκότητα των οικοσυστημάτων και τις προβλεπόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, το τοπικό πλαίσιο, τα συνδεόμενα συμφέροντα και αξίες, καθώς και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

([19]) SWD(2023) 929.

([20]) Έκθεση προόδου της ΕΕ σχετικά με τη δράση για το κλίμα 2023 [COM(2023) 653 final], και έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στα επιμέρους κράτη μέλη σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα» [SWD(2023) 932].

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΕΙ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ:

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2018/1999

1. Τη συμπλήρωση των πληροφοριών σχετικά με τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες πολιτικές και μέτρα, μεταξύ άλλων στον τομέα της γεωργίας, οι/τα οποίες/-α αναμένεται να συνεισφέρουν στην επίτευξη του εθνικού στόχου για τα αέρια του θερμοκηπίου βάσει του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών. Εάν είναι απαραίτητο, τον προσδιορισμό πρόσθετων πολιτικών και μέτρων, διευκρινίζοντας με σαφήνεια το πεδίο εφαρμογής τους, το χρονοδιάγραμμα και, ει δυνατόν, τον αναμενόμενο αντίκτυπο στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, μεταξύ άλλων για μέτρα στο πλαίσιο χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης, όπως η κοινή γεωργική πολιτική.

2. Τον προσδιορισμό της ποσότητας των εκπομπών CO_2 που θα μπορούσαν να δεσμεύονται ετησίως έως το 2030, συμπεριλαμβανομένης της πηγής. Την παροχή πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο μεταφοράς του δεσμευμένου CO_2.

3. Τη χάραξη συγκεκριμένης πορείας προς την επίτευξη του εθνικού στόχου LULUCF, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/841. Την παροχή πρόσθετων στοιχείων σχετικά με τα προγραμματισμένα και υφιστάμενα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ποσοτικοποίησης των αναμενόμενων επιπτώσεών τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι απορροφήσεις αερίων του θερμοκηπίου στον εν λόγω τομέα ευθυγραμμίζονται αποτελεσματικά με τον στόχο της ΕΕ για καθαρή απορρόφηση 310 εκατ. τόνων ισοδυνάμου CO_2 το 2030 και με τον ειδικό ανά χώρα στόχο απορρόφησης 1154 χιλ. τόνων ισοδυνάμου CO_2 που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/841. Την παροχή σαφών πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα δημόσια κονδύλια (τόσο τα ενωσιακά κονδύλια, συμπεριλαμβανομένης της κοινής γεωργικής πολιτικής, όσο και οι κρατικές ενισχύσεις) και η ιδιωτική χρηματοδότηση μέσω συστημάτων ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας χρησιμοποιούνται με συνέπεια και αποτελεσματικότητα για την επίτευξη του εθνικού στόχου καθαρής απορρόφησης. Την παροχή πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση και την πρόοδο που πρέπει να σημειωθεί όσον αφορά τη διασφάλιση των αναβαθμίσεων σε επίπεδα υψηλότερης βαθμίδας/γεωγραφικώς συγκεκριμένα σύνολα δεδομένων για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση, σύμφωνα με το παράρτημα V μέρος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

4. Την παροχή πρόσθετης ανάλυσης των σχετικών κλιματικών τρωτών σημείων και κινδύνων όσον αφορά την επίτευξη των εθνικών στόχων, επιδιώξεων και συνεισφορών, καθώς και των πολιτικών και μέτρων στις διάφορες διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης. Την καλύτερη περιγραφή και ποσοτικοποίηση της σύνδεσης με τους ειδικούς στόχους και τις πολιτικές της Ενεργειακής Ένωσης που θα πρέπει να υποστηρίζουν οι πολιτικές και τα μέτρα προσαρμογής. Την αφιέρωση ιδιαίτερης προσοχής στη διαχείριση των υδάτων στο πλαίσιο των μεταβαλλόμενων κλιματικών συνθηκών λόγω των κινδύνων διαταραχής της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι πλημμύρες, οι καύσωνες και η ξηρασία επηρεάζουν την παραγωγή ενέργειας.

5. Τη συμπερίληψη ενδεικτικής πορείας με τα σημεία αναφοράς για το 2025 και το 2027 για την επίτευξη της εθνικής συνεισφοράς της Ελλάδας, ύψους 44 %, στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές για το 2030, σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο α) σημείο 2) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999.

6. Την παροχή μακροπρόθεσμου σχεδίου ανάπτυξης τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας κατά τα επόμενα 10 έτη, με προοπτική το 2040. Τη συμπερίληψη ενδεικτικού στόχου για καινοτόμες τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως το 2030 σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε. Τη συμπερίληψη ειδικών στόχων για τη συμβολή στον ενδεικτικό επιμέρους στόχο για τα κτίρια και τη βιομηχανία για το 2030, και στον δεσμευτικό επιμέρους στόχο για τα ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης (RFNBO) στη βιομηχανία για το 2030, σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε. Τη συμπερίληψη ενδεικτικού στόχου για τη θέρμανση και την ψύξη για την επίτευξη των συμπληρωματικών ενισχύσεων του παραρτήματος I-A της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε, και του ενδεικτικού στόχου στον τομέα της τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης για την περίοδο 2021-2030. Τον προσδιορισμό του στόχου που προτίθεται να επιτύχει η Ελλάδα στον τομέα των μεταφορών μέσω της επιβολής υποχρέωσης στους προμηθευτές καυσίμων, μεταξύ άλλων μέσω επιμέρους στόχου για τα προηγμένα βιοκαύσιμα και τα ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης (RFNBO), διασφαλίζοντας ότι το 2030 θα τηρηθεί το ελάχιστο επίπεδο ανανεώσιμων καυσίμων μη βιολογικής προέλευσης.

7. Την περαιτέρω ανάπτυξη πολιτικών και μέτρων κατά τρόπο που να καθιστά δυνατή την έγκαιρη και οικονομικά αποδοτική επίτευξη της εθνικής συνεισφοράς της Ελλάδας στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για ποσοστό ανανεώσιμης ενέργειας τουλάχιστον 42,5 % το 2030, με συλλογική φιλοδοξία την αύξησή του στο 45 %. Την περιγραφή, ειδικότερα, του τρόπου με τον οποίο σχεδιάζει να επιταχύνει την αδειοδότηση σύμφωνα με τις διατάξεις που θεσπίστηκαν με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε. Την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο αποσκοπεί στην επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω της υιοθέτησης εγγυήσεων προέλευσης και συμφωνιών αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Την περαιτέρω επεξήγηση των μέτρων για τη διασφάλιση ενός ευνοϊκού πλαισίου για την προώθηση της ιδιοκατανάλωσης και των ενεργειακών κοινοτήτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους. Την παροχή περαιτέρω πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αποσκοπεί στην επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης, σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε, καθώς και σχετικά με τη θέσπιση ευνοϊκού πλαισίου για την αύξηση της ενοποίησης μεταξύ των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης και ψύξης. Τη συμπερίληψη συγκρίσιμων μέτρων για την προώθηση του υδρογόνου στη βιομηχανία και την προετοιμασία της ΕΕ για το εμπόριο ανανεώσιμου υδρογόνου.

8. Τη συμπερίληψη αξιολόγησης του εγχώριου εφοδιασμού δασικής βιομάζας για ενεργειακούς σκοπούς κατά την περίοδο 2021-2030 σύμφωνα με τα ενισχυμένα κριτήρια αειφορίας του άρθρου 29 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε. Τη συμπερίληψη αξιολόγησης της συμβατότητας της προβλεπόμενης χρήσης δασικής βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας με τις υποχρεώσεις της Ελλάδας βάσει του αναθεωρημένου κανονισμού LULUCF, ιδίως για την περίοδο 2026-2030, σε συνδυασμό με εθνικά μέτρα και πολιτικές που διασφαλίζουν τη συμβατότητα αυτή. Την επεξήγηση των μέτρων για την προώθηση της βιώσιμης παραγωγής βιομεθανίου, δεδομένου του προφίλ κατανάλωσης φυσικού αερίου της Ελλάδας και των υφιστάμενων υποδομών, της χρήσης χωνεύματος και των εφαρμογών βιογενούς CO_2.

9. Την παροχή, στο μέτρο του δυνατού, ενός αναμενόμενου χρονοδιαγράμματος των σταδίων που οδηγούν στην έγκριση νομοθετικών και μη νομοθετικών πολιτικών και μέτρων που αποσκοπούν στη μεταφορά και την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα που αναφέρονται στα προηγούμενα σημεία.

10. Τη συμπερίληψη εθνικής συνεισφοράς ενεργειακής απόδοσης στην κατανάλωση τελικής ενέργειας στον δεσμευτικό στόχο της Ένωσης για την τελική κατανάλωση ενέργειας για το 2030 σύμφωνα με το άρθρο 4 και το παράρτημα Ι της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ή ίση με τη διορθωμένη ενδεικτική εθνική συνεισφορά που θα υποβάλει η Επιτροπή σε κάθε κράτος μέλος έως την 1η Μαρτίου 2024 σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 της εν λόγω οδηγίας. Τη συμπερίληψη εθνικής συνεισφοράς ενεργειακής απόδοσης στην κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας στον ενδεικτικό στόχο κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 4 και το παράρτημα Ι της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Τον προσδιορισμό της ποσότητας μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί από όλους τους δημόσιους φορείς ανά τομέα και του συνολικού εμβαδού του δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων, ιδιοκτησίας δημόσιων φορέων, που πρέπει να ανακαινίζεται ετησίως ή της αντίστοιχης ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί. Τη συμπερίληψη της ποσότητας σωρευτικής εξοικονόμησης ενέργειας που πρέπει να επιτευχθεί κατά την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2021 και 31ης Δεκεμβρίου 2030 και της επεξήγησης του τρόπου με τον οποίο καθορίστηκαν το ποσοστό ετήσιας εξοικονόμησης και το βασικό σενάριο υπολογισμού.

11. Τον καθορισμό πλήρων πολιτικών και μέτρων για την επίτευξη των εθνικών συνεισφορών στην ενεργειακή απόδοση και, ειδικότερα, την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας ώστε να διασφαλιστεί η επίτευξη της απαιτούμενης ποσότητας σωρευτικής εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση έως το 2030. Τον προσδιορισμό άρτιων προγραμμάτων χρηματοδότησης της ενεργειακής απόδοσης και καθεστώτων χρηματοδοτικής στήριξης που μπορούν να κινητοποιήσουν ιδιωτικές επενδύσεις και πρόσθετη συγχρηματοδότηση. Τη λεπτομερή περιγραφή του ρόλου του εθνικού ταμείου ενεργειακής απόδοσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 30 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, όσον αφορά τη συμβολή του στην επίτευξη των εθνικών συνεισφορών ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη του στόχου της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο του ταμείου.

12. Τη συμπερίληψη επικαιροποιημένων φιλοδοξιών για τη διασφάλιση ενός απανθρακοποιημένου εθνικού κτιριακού δυναμικού υψηλής ενεργειακής απόδοσης και τη μετατροπή των υφιστάμενων κτιρίων σε κτίρια μηδενικών εκπομπών έως το 2050, συμπεριλαμβανομένων ενδιάμεσων οροσήμων για το 2030 και το 2040, καθώς και μιας σύγκρισης των εν λόγω οροσήμων με την πλέον πρόσφατη μακροπρόθεσμη στρατηγική ανακαινίσεων. Τη συμπερίληψη περισσότερων πληροφοριών όσον αφορά τα σχετικά μέτρα για τα κτίρια και την παροχή του αναμενόμενου αντικτύπου τους στην εξοικονόμηση ενέργειας.

13. Την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του ενεργειακού της συστήματος με τον καθορισμό σαφών στόχων και μέτρων για την αντιμετώπιση του περιορισμένου ή διακοπτόμενου εφοδιασμού και με την υποβολή πολιτικών και μέτρων για την ενσωμάτωση στο ενεργειακό σύστημα της επιταγής προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Την αξιολόγηση της προσαρμογής των υποδομών πετρελαίου (διυλιστήρια, αποθέματα πετρελαίου) στην αναμενόμενη μείωση της ζήτησης πετρελαίου και τη μετάβαση σε εναλλακτικές λύσεις χαμηλότερων ανθρακούχων εκπομπών.

14. Την πρόταση σαφών στόχων και επιδιώξεων για την απόκριση της ζήτησης, με σκοπό τη βελτίωση της ευελιξίας του ενεργειακού συστήματος υπό το πρίσμα της αξιολόγησης των αναγκών ευελιξίας και την περιγραφή ειδικών μέτρων για τη διευκόλυνση της ενοποίησης του ενεργειακού συστήματος στο πλαίσιο του άρθρου 20α της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε. Την επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο τα μέτρα που περιγράφονται στο προσχέδιο του επικαιροποιημένου ΕΣΕΚ μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη ανταγωνιστικότερων λιανικών αγορών ενέργειας και να ενισχύσουν την ενδυνάμωση των καταναλωτών στη λιανική αγορά.

15. Την ολοκλήρωση της προσέγγισης για την ενεργειακή φτώχεια με τη συμπερίληψη πρόσθετων λεπτομερειών σχετικά με τα υφιστάμενα και τα πιθανά μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, καθώς και σχετικά με τους ειδικούς χρηματοδοτικούς πόρους από τη σκοπιά τόσο της κοινωνικής πολιτικής (οικονομική προσιτότητα) όσο και των διαρθρωτικών μέτρων για την ενέργεια, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στην ενεργειακή απόδοση, την ανακαίνιση κτιρίων και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2023/2407 σχετικά με την ενεργειακή φτώχεια. Την εξήγηση του τρόπου με τον οποίο προβλέπεται να εφαρμοστεί η χρήση μέτρων ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο του καθεστώτος επιβολής της υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης για την άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας, όπως απαιτείται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999.

16. Την περαιτέρω αποσαφήνιση των εθνικών στόχων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας για την ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών, με καθορισμό πορείας για το 2030 και το 2050, με σκοπό τη στήριξη της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας και την προώθηση της μετάβασης των επιχειρήσεων σε μια κυκλική οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Την πρόταση πολιτικών και μέτρων για την προώθηση της ανάπτυξης έργων μηδενικών καθαρών εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Την περιγραφή ενός προβλέψιμου και απλουστευμένου κανονιστικού πλαισίου για τις διαδικασίες αδειοδότησης και τον τρόπο με τον οποίο θα απλουστευθεί η πρόσβαση σε εθνική χρηματοδότηση, στις περιπτώσεις που χρειάζεται. Την παροχή λεπτομερών πολιτικών και μέτρων για την ψηφιοποίηση του ενεργειακού συστήματος, την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την καθαρή ενέργεια και τη διευκόλυνση του ανοικτού εμπορίου για ανθεκτικές και βιώσιμες αλυσίδες εφοδιασμού βασικών κατασκευαστικών στοιχείων και εξοπλισμού μηδενικών καθαρών εκπομπών.

17. Τον προσδιορισμό μεταρρυθμίσεων και μέτρων για την κινητοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων για την ενέργεια και το κλίμα. Την παροχή ολοκληρωμένης και συνεπούς επισκόπησης των δημόσιων και ιδιωτικών επενδυτικών αναγκών συνολικά και ανά τομέα. Τη συμπλήρωση μια προσέγγισης για το σύνολο της οικονομίας από την κορυφή προς τη βάση με μια ειδική για κάθε έργο αξιολόγηση από τη βάση προς την κορυφή για τις πέντε διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης. Τη συμπερίληψη ανάλυσης των συνολικών επενδυτικών αναγκών με πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές, περιφερειακές και ενωσιακές πηγές χρηματοδότησης, καθώς και τις ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης που θα κινητοποιηθούν Την προσθήκη σύντομης περιγραφής του είδους των καθεστώτων χρηματοδοτικής στήριξης που επιλέγονται για την εφαρμογή των πολιτικών και των μέτρων, τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω δημόσιου προϋπολογισμού, ενωσιακής χρηματοδότησης, και χρήσης μεικτών χρηματοδοτικών μέσων που χρησιμοποιούν επιχορηγήσεις, δάνεια, τεχνική βοήθεια και δημόσιες εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών στα αντίστοιχα καθεστώτα και/ή του τρόπου με τον οποίο κινητοποιείται ιδιωτική χρηματοδότηση. Την εξέταση του ενδεχομένου χρήσης της οικονομικά αποδοτικής δημιουργίας μεταβιβάσεων προς άλλα κράτη μέλη ως πηγής χρηματοδότησης, στο πλαίσιο του κανονισμού για τον επιμερισμό των προσπαθειών. Την παροχή αξιόπιστης αξιολόγησης του μακροοικονομικού αντικτύπου των προγραμματισμένων πολιτικών και μέτρων.

18. Τη λεπτομερή εξήγηση του τρόπου με τον οποίο η Ελλάδα προτίθεται να καταργήσει σταδιακά τις επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, καθώς και του χρονικού σημείου μέχρι το οποίο θα έχει προβεί στην εν λόγω κατάργηση. Τη λεπτομερέστερη εξήγηση του τρόπου με τον οποίο η Ελλάδα σχεδιάζει να καταργήσει σταδιακά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από στερεά ορυκτά καύσιμα, αποσαφηνίζοντας τις σχετικές δεσμεύσεις και μέτρα.

19. Την περαιτέρω ανάλυση της αναλυτικής βάσης με την παροχή προβολών στο πλαίσιο των προγραμματισμένων πολιτικών και μέτρων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα αναπτυχθεί το ενεργειακό σύστημα με προοπτική το 2040.

20. Την παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής και ενεργειακής μετάβασης στην κοινωνία, την απασχόληση και τις δεξιότητες, ή τυχόν άλλες διανεμητικές επιπτώσεις, καθώς και σχετικά με τους προγραμματισμένους στόχους, τις πολιτικές και τα μέτρα για τη στήριξη μιας δίκαιης μετάβασης, μεταξύ άλλων στα νησιά. Τον προσδιορισμό της μορφής στήριξης, του αντικτύπου των πρωτοβουλιών, των στοχευόμενων ομάδων και των κατανεμηθέντων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα ([21]). Τη διασφάλιση της ευθυγράμμισης μεταξύ του χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή κατάργηση του άνθρακα και της παύσης λειτουργίας των μεμονωμένων λιγνιτικών μονάδων που περιγράφονται στα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης και στο τελικό επικαιροποιημένο ΕΣΕΚ. Τη συμπερίληψη, στο μέτρο του δυνατού, περισσότερων στοιχείων με στόχο την παροχή επαρκούς αναλυτικής βάσης για την κατάρτιση ενός μελλοντικού κοινωνικού σχεδίου για το κλίμα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([22]), συμπεριλαμβανομένων ενδείξεων σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των προκλήσεων και των κοινωνικών επιπτώσεων στους πλέον ευάλωτους του συστήματος εμπορίας εκπομπών για την καύση καυσίμων σε κτίρια, οδικές μεταφορές και πρόσθετους τομείς, καθώς και για τον προσδιορισμό των δυνητικών δικαιούχων και ενός σχετικού πλαισίου πολιτικής. Την εξήγηση του τρόπου με τον οποίο το πλαίσιο πολιτικής που προσδιορίζεται στο ΕΣΕΚ θα συμβάλει στην κατάρτιση του κοινωνικού σχεδίου της Ελλάδας για το κλίμα και τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των δύο σχεδίων.

21. Τη διασφάλιση της συμπεριληπτικής δημόσιας συμμετοχής εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και της ευρείας συμμετοχής των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών στην κατάρτιση του σχεδίου. Την παροχή σαφούς επισκόπησης του τρόπου με τον οποίο η διαδικασία διαβούλευσης θα καταστήσει δυνατή την ευρεία δημόσια συμμετοχή από όλες τις αρμόδιες αρχές, τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, στην κατάρτιση τόσο του προσχεδίου όσο και του τελικού επικαιροποιημένου σχεδίου. Την παροχή συνοπτικής περιγραφής των απόψεων που εκφράστηκαν από διάφορους φορείς, καθώς και του τρόπου με τον οποίο το σχέδιο ενσωματώνει τις απόψεις που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων.

22. Την εντατικοποίηση της περιφερειακής συνεργασίας με τα γειτονικά κράτη μέλη στο πλαίσιο της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ενεργειακή συνδεσιμότητα της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης (CESEC) για την περαιτέρω ενοποίηση κοινών προκλήσεων και κοινών στόχων όσον αφορά τη διασυνδεσιμότητα, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την εσωτερική αγορά. Την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο η Ελλάδα σχεδιάζει να θεσπίσει πλαίσιο συνεργασίας με άλλα κράτη μέλη έως το 2025, σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/2413. Τη συνέχιση των προσπαθειών της για την υπογραφή των δύο απαιτούμενων διμερών ρυθμίσεων αλληλεγγύης για την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο με τους γείτονές της (Βουλγαρία και Ιταλία).

([21]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 35).

([22]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για τη σύσταση Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 (ΕΕ L 130 της 16.5.2023, σ. 1).

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2021/1119

1. Την αξιολόγηση των σχετικών τρωτών σημείων και κινδύνων που σχετίζονται με καύσωνες, πλημμύρες, ξηρασίες. Την εκπόνηση ολοκληρωμένης αξιολόγησης των κινδύνων και των τρωτών σημείων, με ιδιαίτερη έμφαση, μεταξύ άλλων, στη γεωργία, τη διαχείριση των υδάτων και τη δασοκομία. Τη διασφάλιση της προόδου στην εφαρμογή των μέτρων προσαρμογής. Τη διασφάλιση ότι οι πολιτικές προσαρμογής παρακολουθούνται και αξιολογούνται συστηματικά και τακτικά, και ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζονται στον επακόλουθο αναθεωρημένο σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής. Την περαιτέρω τοποθέτηση στο προσκήνιο των ζητημάτων ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή όσον αφορά τη χρήση της στήριξης από ενωσιακά χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως η κοινή γεωργική πολιτική, η χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής και άλλα σχετικά κονδύλια της ΕΕ. Τα ενωσιακά κονδύλια θα πρέπει να δαπανώνται κατά τρόπο ώστε να αυξάνουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και να μην αυξάνουν τα τρωτά σημεία (δηλαδή να μην βλάπτουν σημαντικά την προσαρμογή).

2. Τη συμμετοχή ομάδων ενδιαφερόμενων μερών ιδιαίτερα ευάλωτων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής προσαρμογής της Ελλάδας. Τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης (εθνικό/περιφερειακό/τοπικό) για την ευθυγράμμιση των εργαλείων σχεδιασμού και τη διευκόλυνση συντονισμένων παρεμβάσεων που αποσκοπούν στον «συστημικό» μετασχηματισμό. Τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των ενδιαφερόμενων μερών του ιδιωτικού τομέα στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τις επενδύσεις της πολιτικής. Την τεκμηρίωση των διαδικασιών και των αποτελεσμάτων των σχετικών διαβουλεύσεων.

3. Την προώθηση των λύσεων που βασίζονται στη φύση και της προσαρμογής με βάση το οικοσύστημα στις εθνικές στρατηγικές, πολιτικές και σχέδια, και την παροχή επενδύσεων για την ανάπτυξή τους.

Βρυξέλλες, 18 Δεκεμβρίου 2023.

Για την Επιτροπή
Kadri SIMSON
Μέλος της Επιτροπής